

В заключение отметим, что проблема «ложные друзья переводчика» в переводческой практике действительно является актуальной и значимой. Ввиду того, что детальное исследование этой категории слов для подавляющего большинства языков отсутствует, «ложные друзья переводчика» могут создавать определенные трудности при переводе текстов, особенно юридического характера. Непосредственно на примерах мы разобрали типичные ошибки, с которыми может столкнуться специалист при переводе юридической литературы. Поскольку слово может иметь различные значения или оттенки значения, при переводе предложений, особенно в специальных текстах, связанных с определенной отраслью знания, необходимо из этих многих значений выбрать одно, при этом следует исходить из общего содержания мысли, заключенной в данном предложении, также как из стиля, жанра и общего содержания переводимого текста. Как справедливо отмечает Ю. Н. Кулаковская [4], только изучив все возможные варианты перевода слова, можно избежать неточности перевода и грубых смысловых ошибок.

### Литература

1. «Ложные друзья переводчика» [Электронный ресурс] — Режим доступа: <http://ru.wikipedia.org/wiki>. — Дата доступа: 01.10.2011.
2. О «Ложных друзьях переводчика» [Электронный ресурс] / Акуленко, В. В. — Режим доступа: <http://linguistic.ru/index.php?id=79&op=content>. — Дата доступа: 01.10.2011.
3. Слепович, В. С. Настольная книга переводчика с русского языка на английский / В. С. Слепович. — Минск: ТетраСистемс, 2006. — 298 с.
4. Кулаковская, Ю. Н. О «Ложных друзьях переводчика» / Ю. Н. Кулаковская // Межкультурная коммуникация и профессионально-ориентированное обучение иностранным языкам: материалы II Международной научной конференции, Минск, 30 октября 2008 г. / Белорус. гос. ун-т; редкол.: В. Г. Шадурский [и др.]. — Минск: Тесей, 2008. — С. 92–94.

### Функцыянальная стылістыка ў беларускай і англійскай мовах

*Дзядзюшка Ю. В., асп. ГрДУ ім. Я. Купалы,  
наук. кір. праф. Сцяцко П. У.,  
д-р філал. навук.*

На сучасным этапе стылістыка разглядаецца як лінгвістычная навука, што вывучае сродкі моўнай выразнасці і заканамернасці іх функцыянавання, абумоўленыя найбольш мэтазгодным выкарыстаннем іх у залежнасці ад зместу выказвання, мэты, сітуацыі і сацыяльнай сферы.

Стылістыку традыцыйна падзяляюць на лінгвастылістыку і літаразнаўчую стылістыку, нягледзячы на розныя варыянты іх аб'яднання. Лінгвастылістыка параўноўвае агульнанацыянальную норму з асаблівымі падсістэмамі, характэрнымі для розных сфераў камунікацыі. Гэтыя падсістэмы — функцыянальныя стылі і дыялекты. Функцыянальная стылістыка (лінгвастылістыка ў вузкім сэнсе) — даследуе заканамернасці функцыянавання мовы ў розных сферах зносін або ў залежнасці ад экстралінгвістычных фактараў: па форме зносін, па сацыяльнай сферы выкарыстання, у залежнасці ад зместу інфармацыі, згодна з умовамі зносін і інш.

Галоўнае паняцце стылістыкі — стыль. Моўны стыль — разнавіднасць мовы, якая характарэзуецца пэўнымі асаблівасцямі адбору, спалучэння, арганізацыі моўных сродкаў ў залежнасці ад задач камунікацыі.

Англіійскія даследчыкі, захоўваючы паняцце «стыль» да мастацкіх тэкстаў, для іншых сфераў камунікацыі выкарыстоўваюць тэрмін «рэгістр». Рэгістр спалучае сітуацыйныя ўмовы камунікацыі, вусную ці пісьмовую форму і ролеваю структуру камунікацыі. Так, напрыклад, вылучаюць рэгістр навуковай лекцыі, рэгістр рэкламы і інш. Рэгістры трэба адрозніваць ад функцыянальных стыляў, якія характэрныя для рэгістраў. Назва «функцыянальны стыль» уяўляецца дастаткова абгрунтаванай, бо спецыфіка кожнага стылю вынікае з асаблівасцей функцыі мовы ў пэўнай сферы камунікацыі.

Функцыянальныя стылі — паняцце дыялектычнае. Ім аднолькава ўласціва тэндэнцыя да дыферэнцыяцыі і да ўзаемапраціўлення, узаемаўплыву, нейтралізацыі міжстылёвых моўных сродкаў. На сучасным этапе характэрнай з'явай як у беларускай, так і ў англійскай мовах з'яўляецца тэндэнцыя перакрывавання розных стыляў. Гэта тлумачыцца актыўным уздзеяннем сродкаў масавай інфармацыі, павышэннем узроўню адукацыі носьбітаў мовы, зменаў сацыяльнай структуры грамадства.

Для вылучэння асноўных стыляў часта выкарыстоўваецца не зусім карэктнае паняцце «нейтральны стыль», бо гэты тэрмін, пасутнасці, мае на ўвазе матэрыял, дзе адсутнічаюць стылёвыя рысы. Нейтральнаму стылю супрацьпастаўлены дзве асноўныя групы маўлення: першая — адпавядае неадрыхтаванай мове бытавой камунікацыі, другая — загадзя адбуманай мове з шырокай колькасцю асоб. У беларускай мове розныя стылі першай групы называюць гутарковымі, другой — кніжнымі. Для англійскай стылістыкі характэрна некалькі іншая тэрміналогія. Вылучаюць спантанную *casual (non-formal)* і неспантанную *non-casual (formal)* групы. Назвы «гутарковы» і «кніжны» адпавядаюць паходжанню гэтых стыляў: першая група абумоўлена характэрнымі асаблівасцямі бытавога дыялогу, другая — умовамі пісьмовай камунікацыі. Але на сучасным этапе такі падзел неабавязкова адпавядае падзелу мовы па тыпах маўленчай дзейнасці на пісьмовую і вусную формы. Так, гутарковы стыль выкарыстоўваецца ў мастацкай літаратуры, а кніжныя стылі могуць выкарыстоўвацца ў вусных формах камунікацыі.

У беларускай мове ў размоўным стылі, у залежнасці ад умоў і абставін камунікацыйных зносін, вылучаюць наступныя падстылі: размоўна-афіцыйны і ўласна-размоўна-бытавы; у размоўным стылі англійскай мовы — тры разнавіднасці: літаратурна-размоўны, фамільярна-размоўны і прастамоўе. Безумоўную цікавасць выклікае тут вылучэнне прастамоўя ў асобны стыль.

Група кніжных стыляў англійскай мовы ўключае навуковы, справовы або афіцыйна-дакументальны, публіцыстычны або газетны, прамоўніцкі і ўзвышана-паэтычны. Сучасная англійская мова захоўвае пласт лексікі, які мае ў пастаянным канатацыйным значэнні ў складзе яго словаў кампанент, які можна назваць паэтычнай стылістычнай канатацыяй. У ліку такіх словаў — архаізмы, рэдкія словы. Некаторыя даследчыкі (М. Д. Кузнец, Ю. М. Скрэбнеў) лічаць, што нельга аб'ядноўваць спецыфічныя рысы мовы газеты ў асобны газетны стыль, бо ў такім выпадку прыметы функцыянальнага стылю падмяняюцца прыметамі жанру. У беларускай мове кніжныя стылі падзяляюцца на навуковы, афіцыйна — справовы, публіцыстычны (публіцыстычна — прамоўніцкі), мастацкі. Газетны (газетна — публіцыстычны) тут разглядаецца як падстыль публіцыстычнага стылю.

### Літаратура

1. Арнольд, И. В. Лексикология современного английского языка: учеб. для ин-тов и фак. иностр. яз / И. В. Арнольд. — 3-е изд., перераб. и доп. — М.: Высш. шк., 1986. — 276 с.

2. Цікоцкі, М. Я. Стылістыка беларускай мовы / М. Я. Цікоцкі. — Мінск: Універсітэцкае, 1995. — 294 с.

## **Видеоматериалы как эффективное средство обучения учащихся иноязычной грамматике (на материале сравнения времен Present Perfect и Past Indefinite)**

*Дунчик Л. В., студ. V к. БарГУ,  
науч. рук. преп. Крикунов С. В.*

Среди проблем, теоретически и экспериментально решаемых методикой преподавания иностранных языков (ИЯ), коммуникативная компетенция и способы ее достижения является одной из наиболее актуальных. Овладеть коммуникативной компетенцией на английском языке, не находясь в стране изучаемого языка, дело весьма трудное. Поэтому важной задачей учителя является создание реальных и воображаемых ситуаций общения на уроке ИЯ, используя для этого различные методы и приемы работы (ролевые игры, дискуссии, творческие проекты и др.). При решении данной проблемы огромную роль играют технические средства обучения, которые: